

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Dalibora Bruka a soudců JUDr. Vladimíra Doležela a JUDr. Ivony Ryšánkové v právní věci žalobce **Finanční úřad pro Zlínský kraj**, se sídlem Zlín, tř. T. Bati 21, IČ 72080043, proti žalovanému **M.Č.**, nar. XXXX, bytem XXXX, zastoupenému Mgr. Alicí Kubíčkovou, LL.M., advokátkou, AK se sídlem Praha 1, Žitná 1575/49, **o 2.690.000 Kč**, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 16. srpna 2016, č. j. 44 C 39/2016-127,

t a k t o :

I. Rozhodnutí soudu I. stupně **se potvrzuje.**

II. Žalobce **je povinen** nahradit žalovanému náklady odvolacího řízení ve výši 52.333,70 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám právního zástupce žalovaného.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem soudu I. stupně citovaným v záhlaví tohoto rozsudku bylo rozhodnuto takto: I. Žaloba, kterou se žalobce domáhal po žalovaném zaplacení částky 2.690.000 Kč, se zamítá. II. Žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady řízení ve výši 99.249 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalovaného.

Podle podstatného odůvodnění rozhodnutí soudem I. stupně se žalobce žalobou ve znění její změny domáhal po žalovaném zaplacení částky 2.690.000 Kč jako náhrady za prospěch, který získal z odporovaného právního úkonu – darovací smlouvy ze dne 13. 3. 2013 (dále jen předmětná smlouvy), kterou bratr žalovaného a dlužník žalobce daroval žalovanému nemovitosti – pozemky p. č. 645/1 a 645/2, jehož součástí je stavba č. e. 67 a spoluvlastnický podíl k pozemkům p. č. 686 a p. č. 687 ve výši ¼, vše v k. ú. Přízřenice (dále jen předmětné nemovitosti), v úmyslu zkrátit žalobce. Soud I. stupně věc právně posoudil podle zákona č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku (dále jen obč. z.), konkrétně podle ust. § 42a obč. z. s odkazem na ustanovení § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb. nového občanského zákoníku vzhledem k tomu, že darovací smlouva byla uzavřena před účinností nového občanského zákoníku. Z hlediska včasnosti podané žaloby dospěl k závěru, že byla podána v zákonné lhůtě podle § 42a odst. 2 obč. z. Právní účinky vkladu vlastnického práva podle předmětné smlouvy nastaly dne 18. 3. 2013, tříletá lhůta k uplatnění odpůrcí žaloby uběhla dne 18. 3. 2016, žaloba na určení odporovatelnosti, tj. právní neúčinnosti předmětné smlouvy byla žalobcem podána dne 12. 2. 2016. Žalobce však podáním ze dne 8. 4. 2016 doplněným podáním ze dne 6. 5. 2016 žalobu změnil tak, že namísto určení právní neúčinnosti předmětné smlouvy, požadoval po žalovaném zaplacení částky 2.690.000 Kč. Není rozhodné, že scházející náležitosti změněné žaloby byly odstraněny pozdějším podáním. Hmotněprávní účinky změněné žaloby nastaly dne 8. 4. 2016, tedy po uplynutí tříleté prekluzivní lhůty s poukazem na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 251/2010. Právo žalobce domáhat se náhrady změněnou žalobou zaniklo dne 18. 3. 2016, a proto byla žaloba jako opožděně podaná zamítnuta výrokem I. Nákladový výrok II. rozhodnutí soudu I. stupně byl odůvodněn ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. úspěšností žalovaného v řízení.

Proti uvedenému rozhodnutí podal odvolání žalobce s odvolacím důvodem nesprávného právního posouzení věci. V podstatném nesouhlasil s tím, že by žaloba byla podaná opožděně. S otázkou včasnosti se měl soud I. stupně vypořádat na počátku řízení, aby přinejmenším další vedení sporu zbytečně nezatěžovalo účastníky. Soud I. stupně změnu žaloby připustil a následně rozhodl o jejím podání po uplynutí prekluzivní lhůty. Odmítl argumentaci žalobce rozsudkem NS ČR sp. zn. 21 Cdo 1440/2001 ohledně hmotněprávních i procesních účinků neúplného podání, které působí již od jeho podání a kterým se neřídil. Na daný případ se nevztahují závěry rozsudku NS ČR sp. zn. 30 Cdo 251/2010, když soud I. stupně nejprve konstatuje včasnost podání žaloby na určení odporovatelnosti a níže konstatuje, že byla podána opožděně. Má za to, že ust. § 42a obč. z. nekonstruuje dvě různé

odporovatelnosti, ale liší se pouze ve způsobu, jakým lze nárok žalobce uspokojit. Pokud by změna žalobního návrhu znamenala uplatnění nového práva, mohl by tak učinit až při dalším převodu předmětných nemovitostí, kdy by došlo ke zkrácení, případně k uplynutí prekluzivních lhůt, ještě před jejich uplatněním. Namítal dále, že připuštěním změny žaloby došlo ke stavění běhu promlčecích lhůt a že změna žaloby byla připuštěna na základě stejných skutečností. Poukázal na závěry NS ČR v rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 2911/2013, které lze aplikovat na daný případ. V doplnění odvolání žalobce namítal, že podle logiky soudu I. stupně by v případě dalšího prodeje v průběhu soudního řízení a nemožnosti požadovat uspokojení pohledávky z ušlého majetku mohlo dojít ke zcela zjevnému zneužití práva v neprospěch věřitelů. Změnou petitu došlo jen k požadavku na specifikaci následku v souvislosti s odporovatelným úkonem. Dodržení lhůty je třeba odvíjet od data podání žaloby na odporovatelnost a nikoli od změny petitu jako části výroku závislou na výroku o odporovatelnosti. Navrhl změnu napadeného rozhodnutí ve vyhovující žalobě.

Žalovaný v písemném vyjádření k odvolání se v podstatném ztotožnil se skutkovými i právními závěry soudu I. stupně. K judikatuře, na kterou odkazoval odvolatel namítal, že není příhodná, neboť se týká zcela odlišné právní otázky a poukázal na soudem I. stupně v napadeném rozhodnutí aplikované rozhodnutí NS ČR. Navrhl potvrzení napadeného rozhodnutí.

Po zjištění, že odvolání bylo podáno osobou k tomu oprávněnou (§ 201 o. s. ř.), v zákonné lhůtě (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), týká se rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 202 odst. 1 a contr. o. s. ř.), uplatněn podle obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) byl odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř., po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo i z důvodů, které nebyly v odvolání uplatněny (§ 212a odst. 1 o. s. ř.), v systému neúplné apelace (§ 119a o. s. ř.), dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Odvolací soud se v projednávaném případě ztotožnil se soudem I. stupně ohledně aplikace ust. § 42a obč. z. s poukazem na ust. § 3028 odst. 3 věta první zákona č. 89/2012 Sb. ve kterém byly řešeny právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti citovaného zákona (1. 1. 2014) a jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé v návaznosti na odporovatelnost darovací smlouvy ze dne 13. 3. 2013.

Soud I. stupně učinil pro rozhodnutí ve věci samé dostatečná skutková zjištění na základě účastníků navržených, předložených a provedených pro rozhodnutí ve věci samé potřebných důkazů, ze kterých vyvodil zákonu odpovídající skutkové i právní závěry, na které lze pro jejich správnost a pro stručnost odkázat, jak jsou rozvedeny v podrobném odůvodnění napadeného rozhodnutí vyhotoveném v intencích ust. § 157 odst. 2 o. s. ř.

Odvolací soud v rozhodnutí napadeného rozhodnutí a jeho odůvodnění neshledal protimluv, jak je namítáno odvolatelem, ani jiné pochybení či vadu řízení, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci samé.

Lze zdůraznit, že řízení bylo zahájeno podáním žaloby o vyslovení neúčinnosti právního úkonu podle § 42a odst. 1 obč. z., která splňovala náležitosti řádného podání (§ 42

odst. 4 o. s. ř. a ust. § 79 odst. 1 o. s. ř., tedy projednatelnosti, v jehož průběhu žalobce se souhlasem soudu změnil žalobu, na základě které se domáhal náhrady vůči žalovanému, jako tomu, kdo měl z předmětné smlouvy prospěch (§ 42a odst. 4 věta za středníkem obč. z.).

V ust. § 42a odst. 2 obč. z. je uvedena prekluzivní lhůta, ve které právo musí být uplatněno u soudu, jinak zaniká (prekluzivní lhůta).

Uplatnění odpůrčí žaloby v tříleté lhůtě od učinění odporovaného právního úkonu je nutnou hmotněprávní podmínkou úspěšnosti této žaloby. Ke splnění této podmínky soud přihlíží i bez námítky dlužníka (bližší viz např. sp. zn. II. ÚS 493/09).

Soud I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí náležitě osvětlil, že z hlediska podání původní žaloby, kterou se žalobce domáhal vyslovení právní neúčinnosti předmětné smlouvy, byla podána včas, zatímco právo žalobcem uplatněné změněnou žalobou zaniklo, vzhledem k uplynutí tříleté prekluzivní lhůty počítáno od účinnosti (18. 3. 2013) předmětné smlouvy.

Podle obsahu spisu v průběhu řízení došlo k návrhu žalobce ke změně žaloby podle § 95 odst. 1 o. s. ř., která byla usnesením soudu I. stupně ze dne 9. 5. 2016, č. j. 44 C 39/2016-103, a které nabylo právní moci dne 17. 5. 2016, připsána.

Změnou žaloby rozumíme v první řadě změnu žalobního návrhu, petitu. Jde nejen o případ, kdy žalobce požaduje více, než žalobou žádal původně (rozšíření žaloby), nýbrž i o situaci, kdy se domáhá něčeho jiného.

Podle právní teorie i soudní praxe za změnu žaloby se považuje i změna určovací žaloby na plnění a opačně.

Lze připomenout, že změnou žaloby je taktéž změna skutkových tvrzení, a to i tehdy, zůstává-li žalobní návrh nezměněn. To platí nejen pro žalobu na plnění, ale také pro žalobu určovací (R 21/03).

Mělo-li podání, kterým žalobce uplatnil změnu návrhu, vady, které bránily pokračování v řízení o změněném návrhu, bylo správné postupovat podle § 43 o. s. ř. a vyzvat žalobce k jejich odstranění, což se v daném případě stalo a proto soud I. stupně správně po odstranění vad podání (návrhu na změnu žaloby) žalobcem, která se tím stala projednatelnou, a rozhodnutí o připsání změny žaloby, se opět z úřední povinnosti zabýval prekluzí nově uplatněného práva.

Bylo možno přisvědčit závěru soudu I. stupně o zániku práva poté, co došlo ke změně žaloby s poukazem na přílehlavý odkaz na rozhodnutí NS ČR sp. zn. **30 Cdo 251/2010**, ve kterém byla řešena stejná problematika s akcentem na stanovisko, že právo na peněžitou náhradu ve smyslu ustanovení § 42a odst.4 části věty za středníkem obč. zák. představuje (obdobně jako určení právní neúčinnosti) vyjádření práva odporovat právnímu úkonu, které musí být uplatněno u soudu do 3 let ode dne, kdy právní úkon byl učiněn, nebo, týká-li se nemovitostí, ode dne následujícího po dni, ke kterému vznikly účinky vkladu práva do katastru nemovitostí, jinak prekluzí zanikne

dle ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2008, sp. zn. 21 Cdo 4455/2007, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2008, sp. zn. 21 Cdo 5398/2007. V řízení o žalobě na plnění podle ustanovení § 42a odst. 4 obč. zák. pak soud otázku odporovatelnosti konkrétního právního úkonu řeší prejudiciálně, tedy jako otázku předběžnou.

Lze dodat, že stejně jako v případě řešeném v citovaném rozhodnutí NS ČR sp. zn. **30 Cdo 251/2010** žalobce již z veřejného rejstříku (katastru nemovitostí) mohl mít vědomost již při podání odpůrčí žaloby, že žalovaný není vlastníkem předmětných nemovitostí, a proto mohl včas podat žalobu podle § 42a odst. 4 věta za středníkem obč. z.

Hmotněprávní účinky změny žaloby o zaplacení peněžitě náhrady dle ustanovení § 42a odst. 4 věta za středníkem obč. z. nastaly dnem, kdy byl písemný návrh na změnu žaloby doručen soudu prvního stupně, tedy dne 4. 8. 2016.

Tříletá prekluzivní lhůta počala běžet dnem 18. 3. 2013, resp. správně dnem 19. 3. 2013 a skončila dnem 18. 3. 2016 resp. správně 22. 3. 2016 (konec lhůty připadl na sobotu § 122 odst. 3 obč. z.), proto právo na peněžitou náhradu ve smyslu ustanovení § 42a odst. 4 části věty za středníkem obč. z., které žalobce uplatnil dne 8. 4. 2016, zaniklo prekluzí podle ustanovení § 42a odst. 2 obč. z.

Nebylo možno přisvědčit ani odvolatelem uplatněným námitkám ohledně jím uváděné soudní judikatury, která se nevztahuje na projednávaný případ, již z důvodu, že jimi byly řešeny případy posuzované podle jiné hmotněprávní úpravy, stejně jako nebylo možno přisvědčit právní irelevanci konstrukce odvolatele o stavění prekluzivní lhůty, vzhledem k učiněným závěrům, že napadené rozhodnutí se vztahovalo na žalobcem uplatněný nárok ze změněné žaloby.

Ze všech uvedených důvodů bylo rozhodnutí soudu I. stupně v napadených výrocích z důvodu jejich věcné správnosti, včetně řádně odůvodněného výroku III. co do důvodnosti a účelnosti vynaložených nákladů řízení zcela úspěšného žalovaného, potvrzeno (§ 219 o. s. ř.).

Neúspěšný žalobce v odvolacím řízení byl zavázán výrokem II. tohoto rozhodnutí k náhradě nákladů řízení (§ 224 odst. 1 o. s. ř. ve znění ust. § 142 odst. 1 o. s. ř.), spočívajících v odměně za dva úkony právní služby (písemné vyjádření k odvolání, zastoupení při jednání odvolacího soudu) po 19.060 Kč (§ 8 odst. 1 ve spojení s ust. § 7 bod 6. vyhlášky č. 177/96 Sb. v platném znění dále jen AT), v paušální náhradě výdajů za dva úkony právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 1, odst. 3 cit. vyhlášky), v cestovním právního zástupce žalovaného na vzdálenost 598 km obousměrně Praha-Zlín, při ceně nafty 29,50 Kč za litr a základní sazbě za 1 km 3,80 Kč (vyhlášky č. 385/2015 Sb.), při průměrné spotřebě nafty 6 l na 100 km podle TP, tj. cestovné 3.331 Kč a ze součtu uvedených položek 21 % DPH, tj. 9.082,70 Kč, náklady odvolacího řízení celkem ve výši 52.333,70 Kč.

Náklady odvolacího řízení žalovaného je žalobce povinen nahradit ve výši a za podmínek splatnosti uvedených ve výroku II. tohoto rozhodnutí (§ 160 odst. 1 věta první po středník o. s. ř., § 149 odst. 1 o. s. ř.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **je** přípustné dovolání, podané do dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu ve Zlíně, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně
dne 7. prosince 2016

Mgr. Dalibor Bruk v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jarmila Julinová